

Foto: Depositphotos

Strateška razvojno-inovacijska partnerstva (SRIP)

Za najboljše rezultate je potrebno sodelovanje vseh deležnikov

Slovenija jih ima devet, Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) pa sodeluje v sedmih. Govora je o Strateških razvojno-inovacijskih partnerstvih (SRIP).

Jerneja Srebot

SRIP Materiali kot končni produkti (MATPRO) povezujemo s projekti, imenovanimi MARTINA, ČMRLJ, MARTIN.

Gre za dolgoročna partnerstva, ki združujejo predstavnike gospodarstva, institucij znanja in države. Imajo vlogo povezovanja naložbenih in intelektualnih potencialov slovenskih deležnikov ter organizacijo celovitega razvojno-inovacijskega ekosistema s ciljem prodora na globalne trge in močnejšega pozicioniranja na prednostnih področjih S4. Za posamezna prednostna področja opravljajo vlogo dolgoročnega napovedovanja potreb po kompetencah, razvoj profesionalnih karier in pripravljajo pobude za implementacijo izobraževalnih vsebin ter oblikujejo vsebine programov usposabljanja. Poleg sedmih, v katerih sodeluje GZS in ki jih v nadaljevanju podrobneje predstavljamo, delujeta še SRIP Trajnostni turizem in SRIP Zdravje – Medicina.

MATPRO: Pomembno je vlaganje v človeške vire

Med vidnejše dosežke SRIP-a Materiali kot končni produkti (MATPRO) sodi projekt MARTINA (materiali in tehnologije za nove aplikacije), ki je pomenil odgovor na globalne izzive na povsem nov način in je preko celovitega multidisciplinarnega pristopa povezal 16 partnerjev iz industrije, inštitutov in univerz, ki so sodelovali pri razvoju na petih področjih materialov. S sodelovanjem sta se bistveno povečali inovativnost in

dodana vrednost proizvodov, predvsem pa konkurenčnost vseh udeleženih podjetij.

Uspešno zaključen projekt MARTINA je bil dobra podlaga tudi projektu ČMRLJ (doseganje čistosti in lastnosti z mikro legiranjem jekel), katerega osnovni koncept je identificirati primerne mikrolegirne elemente ter raziskati njihov vpliv na končne lastnosti obstoječih in novih jekel.

»Drugi projekt, ki odraža odlično sodelovanje institucij znanja in podjetij na področju aluminija, je projekt MARTIN (modeliranje termo-mehanskega procesiranja aluminijevih zlitin za vrhunske izdelke),« pove Branka Murn, vodja komuniciranja za SRIP MATPRO. Hitrejši in učinkovitejši razvoj novih izdelkov je namreč ključnega pomena za to, da slovenski predelovalci aluminija konkurirajo tujim, predvsem azijskim proizvajalcem, ohranjajo delovna mesta v Sloveniji in povečujejo dodano vrednost na zaposlenega.

Za zagotovitev primerljivih raziskovalno-razvojnih pogojev slovenskim podjetjem v SRIP-u MATPRO nadaljujejo s pripravami na vzpostavitev in zagon pilotnih centrov, in sicer Slovenskega pilotnega centra za napredne strjevalne tehnologije (SiPCAST) in Slovenskega pilotnega centra za kompozitne materiale (SiPCOMAT).

Za dobre poslovne rezultate pa niso dovolj le naložbe v tehnologijo, temveč so nujna tudi vlaganja v človeške vire. »Razvoj človeških virov je eden najpomembnejših elementov tako za dvig konkurenčnosti kot tudi za uspešno vodenje sodelavcev,« meni sogovornica. Ključna dosežka aktivnosti SRIP-a MATPRO sta po njenem oblikovanje karijerne platforme za napovedovanje potreb po kompetencah v okviru pilotnega projekta razvoja človeških virov in modularni izobraževalni program za področje kompozitov, EduCOMP. Slednjega odlikujejo razvojna naravnost in strokovna usmerjenost, specifičnost, dolgoročnost ter fleksibilnost in agilnost. V SRIP-u MATPRO si prizadevajo, da bi država tudi na temelju njihovega znanja in izkušenj uresničila pobudo za oblikovanje kadrovske e-platforme na celotni izobraževalni vertikali s ciljem zmanjševanja strukturnih neskladij in povečevanja konkurenčnosti podjetij na globalnem trgu.

SRIP HRANA: Povezuje kmetijstvo in živilstvo

Za namene nadaljnjega razvoja agroživilstva se je v okviru SRIP-a HRANA formiralo pet sektorskih verig vrednosti (mleko, meso, sadje, žito, pivo). Cilj delovanja posamezne verige vrednosti je sodelovanje na ravni posameznih ciljnih projektov, ki so v interesu sektorja, skupaj z razvojno-raziskovalnimi institucijami in/ali podjetji iz drugih panog in sektorjev.

Njihov prvi konkreten produkt je Katalog živil za javno naročanje, ki omogoča preprostejša in digitalizirana naročanja živil v javnih zavodih. »Ponudniki so lahko tako podjetja kot tudi zadruga in kmetije, kar spodbuja kratke dobavne verige, ki so eno izmed načel trajnostne proizvodnje in porabe hrane. Obsežnejša posodobitev kataloga, ki je bila izvedena jeseni 2020, omogoča naročanje živil tudi HORECA sektorju,« pojasnjujejo na SRIP-u.

Poročajo tudi o potrebi po močnejši koordinaciji in strokovni krepitvi senzoričnih raziskav, ki se je pojavila na področju agroživilstva: »Agroživilstvo namreč potrebuje nove in bolj konkurenčne živilske izdelke, prilagojene potrošniškemu trendom. Razvoj takšnih izdelkov bo olajšala vzpostavitev prvega Nacionalnega stičišča za senzorične raziskave živil, ki ga bomo vzpostavili v okviru SRIP-a HRANA.«

Namen stičišča bo proučevanje in spremljanje vedenja potrošnika v kontroliranih pogojih, vzpostavljeni pa bodo tudi strokovni senzorični paneli, ki bodo izdelke ocenjevali z ustreznimi analitičnimi senzoričnimi metodami. Zasnova in delovanje stičišča bosta omogočala razvoj in optimizacijo živilskih izdelkov ter prilagajanje potrošnikovem zahtevam, kar bo izboljšalo uspeh izdelkov na trgu ter posledično krepilo ekonomski razvoj slovenskega gospodarstva.

Top: Podjetja spodbujajo in jim pomagajo pri preklonu na Industrijo 4.0

Na GZS – Zbornici elektronske in elektroindustrije (ZEE) koordinirajo grozd Pametne tovarne, ki je del SRIP-a Tovarne prihodnosti (ToP). Ta deluje na številnih področjih razvoja industrije s ciljem ustvarjanja prodornih izdelkov, tehnologij in procesov za

področje tovarn prihodnosti. Njihov glavni cilj je osveščati in opolnomočiti podjetja, da se zavejo nujnosti prehoda v industrijo 4.0, kar dosegajo preko različnih izobraževanj in delavnic, obenem pa si prizadevajo tudi za povezovanje vseh deležnikov, tako na nacionalni kot na mednarodni ravni.

»V ta namen sodelujemo neposredno s posameznimi podjetji, pregledujemo njihove procese in jih usmerjamo v določene povezave – tako v okviru Slovenije kot tudi mednarodnih projektov, ki so potencial za nova znanja in njihovo implementacijo,« pravi koordinatorka grozda Pametne tovarne Andreja Hlišč.

Poleg koordinacije omenjenega grozda s pomočjo drugih strokovnih oddelkov na GZS izvajajo tudi skupne naloge, kot je razvoj človeških virov za celoten SRIP ToP. Ta zajema tri ključna področja: napovedovanje potreb po kompetencah za prihodnje izzive, razvoj karier zaposlenih ter vnašanje novih vsebin, ki spodbujajo razvoj napovedanih potreb po kompetencah v izobraževalni sistem.

»Razvoj človeških virov je danes ključ za višjo produktivnost, boljše odnose, večjo dobičkonosnost podjetja in uspešno vpeljevanje industrije 4.0,« pojasni sogovornica.

SRIP-i delujejo kot vezni člen med vsemi relevantnimi deležniki v slovenskem prostoru in so močno vpeti v pripravo strategij, zato je po mnenju Hliščeve pomembno, da imajo v prihodnosti še večjo vlogo pri pripravi strateških programov in pri vzpodbujanju dialoga med industrijo, znanostjo in državo. Tako so pripravili predlog za strateški inštrument za povečanje konkurenčnosti slovenskih proizvodnih podjetij in učinkovito uvajanje industrije 4.0 v mala in srednja podjetja (MSP), in sicer gre za Nacionalni demonstracijski center Pametne tovarne (NDC PT). Ta predstavlja demonstracijsko okolje uporabe tehnologij industrije 4.0 in razvojno ter testno okolje za visokotehnološke produkte, tehnologije in procese za proizvodna in zagonska podjetja ter raziskovalne institucije.

»Slovenija po vzoru številnih drugih držav in regij nujno potrebuje poseben strateški inštrument, ki bo omogočal vsem podjetjem, predvsem pa MSP, učinkovito dostop do novih tehnologij, praktično usposabljanje in prenos znanj iz znanstveno – raziskovalno – razvojnih okolij v realno industrijsko okolje,« poudarja sogovornica.

PMiS: Razvoj bo usmerjen v nišne rešitve majhnih urbanih okolij

Za SRIP Pametna mesta in skupnosti (PMiS) je glavni cilj vzpostaviti svetovno prepoznani ekosistem partnerjev, ki permanentno sinergijsko nadgrajujejo in povezujejo svoje kompetence in nudijo zadovoljive kapacitete za raziskave in razvoj, produkcijo in trženje globalno konkurenčnih inovativnih visokotehnoloških rešitev na vseh področjih pametnih mest in skupnosti.

Zaradi medsebojne prepletenosti področij in povezanosti z IKT horizontalno mrežo ter povezljivosti z drugimi strateškimi razvojnimi partnerstvi predstavljajo vertikalna področja tega partnerstva

Oblikovali so karierno platformo za napovedovanje potreb po kompetencah v okviru pilotnega projekta razvoja človeških virov in modularni izobraževalni program za področje kompozitov EduCOMP.

Ključna aktivnost SRIP-a HRANA je podpora ključnih deležnikov z investicijskim potencialom in usmerjenostjo v razvoj ter preboj agroživilskega sektorja.

Cilj SRIP-a Tovarne prihodnosti (ToP) je osveščati in opolnomočiti podjetja, da se zavejo nujnosti prehoda v Industrijo 4.0.

Področne vertikale SRIP-a PMiS so: ekosistem pametnega mesta, energetska in druga oskrba, kakovost urbanega bivanja, varnost, zdravje ter mobilnost, transport in logistika.

Cilj je vzpostaviti okolje, ki bi spodbujalo k visoki produktivnosti in uspešnemu trženju konkurenčnih izdelkov in rešitev s področja pametnih stavb in doma na evropskem in globalnem trgu.

pomemben člen v umeščanju Slovenije kot zelene, aktivne, zdrave in digitalne regije z vrhunskimi pogoji za ustvarjanje in inoviranje na globalni ravni. »Razvoj bo usmerjen v srednje in visoko tehnološke nišne rešitve, za primerjalno majhna urbana okolja, regulirana z različnimi predpisi in pogoji, ki jih je potrebno upoštevati pri njihovem razvoju,« pravijo v SRIP-u.

Področne vertikale, ki sestavljajo SRIP PMiS so: ekosistem pametnega mesta, energetska in druga oskrba, kakovost urbanega bivanja, varnost, zdravje ter mobilnost, transport in logistika.

PSiDL: Oblikovanje kakovostnih in samozadostnih stavb

SRIP Pametne stavbe in dom z lesno verigo (PSiDL) združuje člane, ki delujejo na širokem področju pametnih in trajnostnih stavb, ter zajemajo gradbene proizvode, les in na lesu osnovane materiale, komponente, naprave in sisteme, tako za vgradnjo v stavbo kot za opremo stavbe, in rešitve za pametno upravljanje stavb ter nanjo navezujočo napredno infrastrukturo pametnih sosek. Njihov cilj je vzpostaviti odprto, operativno in hitro prilagodljivo podporno okolje, ki bi spodbujalo k visoki produktivnosti in uspešnemu trženju konkurenčnih izdelkov in rešitev s področja pametnih stavb in doma na evropskem in globalnem trgu.

Povezovanje, zastopanje skupnih interesov in ustvarjanje pogojev za rast

Ana Vučina Vršnak

»Pomen GZS je gotovo pove-zovanje, zastopanje skupnih interesov in ustvarjanje pogojev za rast. Naj bomo majhni ali veliki – podjetje samo ne more imeti takšne moči, kot jo lahko ima več povezanih družb. Zbornica kot neodvisna

ustanova gotovo lažje prepozna skupne interese, objektivno zastopa interese družb, vpliva na ustvarjanje okolja, ki je potrebno za normalno delovanje gospodarstva doma in v tujini,« je prepričan predsednik uprave Pivke Janez Rebec.

Kot obenem predsednik GZS – Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij (ZKŽP) omeni tudi vlogo SRIP-ov, predvsem SRIP-a HRANA. Izpostavi pomemben doprinos Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT), Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) in Službe vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK), ki so dali proizvodnji hrane mesto tudi na področjih pametne specializacije. »Hrana je pomembna strateška dobrina in je kot taka umeščena v vse strateške dokumente Evropske komisije, denimo v Evropski zeleni dogovor in v Strategijo 'od vil do vilice',« poudari Rebec.

S pomočjo SRIP-ov so bili po njegovem izvedeni pomembni premiki na naslednjih področjih: pomembnost strateškega in učinkovitega upravljanja oskrbnih verig, učinkovitejša kmetijska pridelava in proizvodnja živil, digitalna transformacija agroživilskega sektorja za učinkovito upravljanje oskrbnih verig, izboljšanje kompetenc zaposlenih v agroživilski industriji, sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami, raziskovalnimi centri in gospodarstvom, krepitev prisotnosti in uspešnosti agroživilskih podjetij iz Slovenije na strateških tujih trgih.

»Zbornica nam ob tem kaže ogledalo – kaže na tiste slepe kote, ki jih sami ne vidimo dovolj dobro; opozarja na tisto, kar spregledamo – čeprav ne

bi želeli. Ni več dovolj, da smo osredotočeni le na izdelek in vrhunsko kakovost, širitev na nove trge, skrb za preživetje, zaposlenega in zagotavljanje plač,« pravi Rebec.

Krepitev duha podjetništva in ustvarjanje pogojev za konkurenčno okolje po njegovem zahteva veliko angažiranja in pogajanj, podjetja vsako zase pa so prešibka za resne premike na državni ravni. »GZS s svojimi strokovnimi službami kljubuje vsem političnim opcijam in se posredno bori za blaginjo Slovenije. Še toliko bolj je to pomembno podjetjem na obrobju, saj je to institucija, ki je velikokrat edini stik z Ljubljano in z aktualnimi dogajanjmi,« izpostavi Rebec. Doda, da je Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij močan steber GZS, saj je visoko reprezentativna in je ključen sogovornik tako za kmete, sindikate, trgovce kot državo.

»Visoka strokovnost kadrovske zasedbe privablja vedno nove člane, ki kljub prostovoljnemu članstvu prihajajo iz vseh vrst kmetijskih in živilskih dejavnosti. Prizadevanje za sledljivost, varnost in kakovost moramo vzdrževati, saj le trdne živilske verige pomenijo prehransko varnost države,« je jasen Rebec.

Ker je GZS stičišče podjetij, lahko prepozna sorodne izzive in lahko združuje in povezuje tiste, ki si med seboj lahko pomagajo. Zbornico ob tem pohvali za zelo bogat program konferenc, sejmov in dogodkov, pa tudi za proaktivnost pri iskanju vsebin, vzpodbujanje inovativnosti, trajnostnega razvoja in napredka posameznika, družb in države. Ob častitljivem jubileju, 170 let GZS, sogovornik čestita vsem zaposlenim na zbornici, ki vlagajo vso svojo energijo v njen razvoj. Čestitke namenja tudi vsem, ki prostovoljno vlagajo svoj trud v napredek slovenskega gospodarstva in so aktivni v različnih organih. Zahvala pa gre tudi vodstvu in vsem, ki so zbornico vodili do sedaj. »Brez zagnanega dela in želje po tem, da bi se Slovenija razvijala v sodobno in uspešno družbo, ne bi dočakali uspešnih 170 let,« sklene Rebec.

»Vizija SRIP-a je vzpostaviti trajno partnerstvo, ki bo omogočalo celovite rešitve za izgradnjo pametnega, trajnostno naravnane, zdravega, okolju in uporabniku prijaznega, povezljivega in energijsko samozadostnega bivalnega in delovnega okolja prihodnosti na osnovi predvsem slovenskega znanja in slovenskega izvora,« pravijo.

Posamezne produktne smeri se združujejo v štiri fokusna področja, ki so potrebna za zaključeno celoto oziroma segment stavbe: gradnja stavb, elementi interierja, oskrba in upravljanje stavb ter povezljivost s sosesko in pametne, skoraj nič energijske (sNES) stavbe.

ACS+: Ključna je zahteva po zeleni mobilnosti

SRIP na področju mobilnosti (ACS+) deluje kot ključni povezovalc vseh deležnikov na področju mobilnosti. Mobilnost kot panoga zajema tako proizvodnjo komponent za avtomobilsko industrijo kot tudi transport, logistiko, javni potniški promet ter zagotavljanje energije za mobilnost. Vključuje tudi razvoj tehnologij, modelov in podpornih aktivnosti, ki omogočajo učinkovitejše delovanje, donosnejše poslovanje in razvoj podjetij in institucij na področju mobilnosti.

Ključna fokusna področja razvoja v SRIP-u ACS+ vključujejo komponente in sisteme za zelena, varna in udobna vozila, napredno infrastrukturo, napredni

transport in logistiko, zelene modele in pristope ter digitalizacijo in nove tehnologije. Preko vzpostavljanja ekosistemov in povezovanja za razvoj kompleksnih rešitev, sistematično povezujejo partnerje s ciljem transformacije avtomobilске industrije v smeri zelene, digitalne in varne mobilnosti.

V zadnjem času so se zgodili pomembni premiki, ki zajemajo sistematično spremljanje trendov razvoja avtomobilске industrije in mobilnosti, izvajanje izobraževanj in obveščanje članov, kontakte z različni potencialnimi novimi partnerji, ministri in drugimi pristojnimi inštitucijami ter utrjevanje vloge SRIP-a ACS+ v širši splošni in strokovni javnosti.

Najpomembnejši dosežek je po besedah direktorice SRIP ACS+ Tanje Mohorič povezovanje partnerjev v različnih oblikah, kar je vodilo do pomembnih rezultatov. Ti pa so temelj nadaljnega delovanja SRIP-a ACS+, pojasni Mohoričeva in omeni zahtevo po zeleni mobilnosti, čemur mora najprej odgovarjati dobaviteljska industrija z razvojem rešitev za zniževanje škodljivih emisij, sledijo odločevalci z ustrezno zakonodajo in seveda tudi uporabniki mobilnosti.

»Potreben je prispevek prav vsakega od nas,« pravi direktorica. Drugi večji izziv avtomobilске industrije je po njenem mnenju uvajanje rešitev industrije 4.0 ter digitalna transformacija ob hkratnem razvoju kadrov in skrbi za delovna mesta.

Ključna fokusna področja razvoja v SRIP-u ACS+ vključujejo komponente in sisteme za zelena, varna in udobna vozila, napredno infrastrukturo, napredni transport in logistiko, zelene modele in pristope ter digitalizacijo in nove tehnologije.

Nujen je ponovni razmislek o tem, kako bo država s sredstvi sofinanciranja podprla razvoj najvitalnejših in najbolj trdoživih gospodarskih panog.

Skupina GEN zagotavlja energijo.

ZANESLJIVO. NIZKOOGIJIČNO.

Tudi v zahtevnih razmerah delujemo nemoteno: proizvajamo, tržimo in prodajamo ter investiramo. Zanesljivo oskrbujemo Slovenijo z domačo električno energijo.

GEN
SKUPINA

www.gen-energija.si

